

[Chr. Madsen.]

fra De samvirkende Fagforbund og fra de forskellige organisationer om, at man ønsker kontrol med priser og avancer. Disse ønsker udspringer af mange forskellige hensigter og ud fra mange forskellige erfaringer. Arbejderne ved jo, at når man får lønforhøjelser, er der stor tilbøjelighed til, at disse lønforhøjelser opsiges og afleveres ved prisstigninger og skattestigninger. Det er en erfaring, som arbejderne har høstet næsten efter hver eneste overenskomst-situation i årene, der er gået, og det materiale, der foreligger om denne sag, siger en del herom. Jeg tænker på den betænkning, der blev afgivet i 1956 om samarbejde mellem økonomiske faktorer her i landet. Deri siges, at man kan ikke være tilfreds med udtalelsen om, at konkurrence skulle klare alle problemerne, for det kan den ikke.

Mange erhvervsdrivende har mulighed for at forhøje deres indtægter, for selv at bestemme, hvor meget de skal tjene, fordi de simpelt hen ikke er underlagt konkurrence, fordi de simpelt hen aftaler priser og inden for deres erhvervsorganisationer gør en hel del for at opretholde store fortjenester. Ja, man ser endda i betænkningen, at disse avancer muligvis er alt for høje i forvejen; noget lignende sagde man i en leder i Aktuelt, efter at problemet var blevet behandlet i De samvirkende Fagforbund, idet man skrev, at disse avancer sikkert ligger for højt. Der er ingen grund til at betænke sig med hensyn til indgreb; det skulle gøres hurtigst muligt. Jeg tror også, det var Aktuelt, der skrev, at man har en tilbøjelighed til, når der kommer prisstigninger, så at lægge faste procenter på varepriserne; det har man gjort gennem mange år, og man har derfor efterhånden ikke noget reelt beregningsgrundlag for, hvor meget man egentlig skal have i avance og prisstigning på en vare.

Vi har endvidere den opfattelse, at hvis man kunne få alt det, der foregår inden for handel og erhverv, frem til offentlig-

hedens kendskab, ville befolkningen muligvis kunne behandle det problem på en helt anden måde end nu, og organisationerne ville også have muligheder for at tage en helt anden stilling ikke alene til overenskomstforhold, men til meget andet. Man har den opfattelse — og den er sikkert rigtig — at de skjulte priser, alt, hvad der foregår ved aftaler, alt, hvad der foregår inden for erhvervene, er af en sådan art, at det ikke har noget med rimelighed at gøre. Når arbejderne skal have deres lønninger fastsat, når diskussionen drejer sig om dette problem, så fremkommer der fra alle kredse udtalelser om, at der skal vises samfundshensyn, og at arbejderne skal være forsigtige med deres krav. Når overenskomstsituationen så på den ene eller den anden måde er blevet tilendebragt, ser man ikke meget til forsigtigheden i andre organisationer, den får man ikke ret meget at vide om. Man ser desværre, at nogle få øre i løntillæg forsvinder ved, at erhvervene har mulighed for over deres priser og avancer at kunne inddrage disse penge.

Når vi i vort lovforslag siger, at der skal sikres rimelige priser, vil man naturligvis spørge: hvad er rimeligt? Det er nok meget svært at sige, hvad der er rimelige priser i alle varegrupper, for hver branche ser på problemet ud fra sit eget syn, ud fra sine egne interesser. Under overenskomstsituationen sagde man til arbejderne, at en ugeløn på 250 kr. egentlig var rimelig, men da man pressede dem til at gå ind for forligsforslaget, og da man her i tinget skulle ophøje forligsforslaget til lov, mente man, at en rimelig løn lå langt under 250 kr.; man kom til et sted mellem 210 kr. og 220 kr. Hvis man anlagde rimelige betragtninger inden for handelen og andre erhvervsgræne ud fra samme målestok, tror jeg der ville være meget utilfredshed med, at rimeligheden skulle forstås på den måde. Kan man optræde over for én samfundsgruppe med rimelighedsbetragtninger af den art, må det vel også være en slags målestok over for andre befolkningsgrupper.